

A. Camus: Tujec

ČLOVEK ŽIVLJENJA NIKDAR NE SPREMINJA

(Interpretativni esej)

Za razliko od deterministov, eksistencialisti verjamejo, da človekovo življenje nikakor ne mora biti vnaprej določen skupek dogodkov, vodenih od boga. Posledično se človek počuti, kot da je vržen v tuj in hladen svet, kjer je sicer popolnoma svoboden, vendar tudi sam in v celoti odgovoren za svoja dejanja. Kljub nesmiselnosti je prisiljen živeti in vztrajati v svojem prepričanju, v svoji tesnobi in strahu pred smrtjo.

Camuseva pripoved Tujec je moderni roman, ki ga nekateri klasificirajo kot obsežnejšo novelo. Sestavljen je iz enajstih poglavji, ključnega pomena pa so prvo, ko Meursaultu umre mati, šesto, ko protagonist ubije Arabca ter zadnje, neizbežno in zastrašujoče, njegova lastna smrt. Vmes pa življenje. Krog, ki se vrti in nekako vedno znova pride na točko, ki je znana in zato že malce dolgočasna. Krog, ki pomeni rutino in krog, ki, če pride do uvida, prinese drugačen pogled na situacije, dogodke in smisel življenja. Meursaultu se je zgodilo nekaj podobnega. Centrifugalna sila ga je potisnila malce ven iz dogajanja, na točko, s katere lahko gleda na življenje s, sociološko, kritično distanco; jaz bi temu rekla modrost, večina pa brezbržnost. Tako so ga dojemali tudi njegovi najbližji. Ali morebiti boljši izraz - ljudje, ki so ga obdajali. Raymond je izkoriščal njegovo navidezno naivnost. Njegovemu nadrejenemu ni bilo jasno, kako je lahko mlad človek popolnoma brez ambicij. Njegova ljubica je bila njegova zaradi drugačnosti, ki ji jo je lahko ponujal. Salamano je v njem našel molčečo oporo, nadomestek za izgubljenega najboljšega prijatelja, psa. Majhna, nenavadna ženska je v njem edina vzbudila zanimanje. Tako drugačna je bila, kot je bil sam. Njen svet je bil skonstruiran po njeni podobi in za njene potrebe (kot bi tudi videla vse stvari jasno, kot bi o vsem vedela vse, kot bi bila modra), tako kot je njegov svet prezentiral njega. Vendar usoda, ki je ni, je hotela, da ga po ljubezni povpraša Marija. Tako se ji je nekako kot predal, kar bi lahko

pomenilo spremembo v njegovem življenju, vendar kasnejši dogodki kažejo na ujetost človeka v času in, huje, lastni mentaliteti. Kar mogoče niti ni tako napačno in naključno, saj da s tem jasno vedeti, da zavrača neiskrenost ljudi, ki po njegovem mnenju prihaja iz nezavedanja kako absurden je svet, v katerem složno živijo. Bi brezizhoden položaj morda lahko rešila neznana in nenavadna ženska? Ali je tudi ona le del vrvi, ki mu počasi, a vztrajno zateguje zanko zato, ker ni jokal na materinem pogrebu?

Tujec je slogovno sicer objektivna, realistična pripoved s personalnim pripovedovalcem, Meursaultom, vendar je v njej najti tudi nekaj pesniških sredstev, posebno v ključnem, šestem poglavju. V tej pripovedi pa je zelo zanimiv slog pisanja oziroma pripovedovanja. Avtor se je določil, da bo protagonist skoraj celotni čas pripovedoval reflektivno, zato je pogosta raba glagolov v pretekliku, ki se med drugim tudi ponavljajo skozi celoten tekst, kar spominja na naveličanost, absurdnost - *rekel sem, odgovoril sem, vprašal je, zanimalo ga je,...* Zanimiva je ugotovitev, da najdemo v prvi osebi zgolj glagole, ki nekako podajajo povratno informacijo, vsi ostali pa so v tretji osebi. To kaže na Meursaultovo lastnost, da je, kar se tiče informacij, sam sebi zadosten in da sprašujejo vedno drugi. V tem se potrди ugotovitev, da junak Camusevega Tujca gleda na svet iz drugačnega zornega kota kot ostali.

Če naslovna trditev, da človek življenja nikdar ne spreminja drži, se je potemtakem vredno vprašati, kaj je spreminjanje. So to biološke spremembe, kot so odraščanje in staranje? Ali je to način, kako živiš - če si po srcu dober ali slab? V primeru Meursaulta ni ne eno ne drugo. Je le vdanost v usodo in čakanje na tak ali drugačen konec.

